

Nr 354.

Av herr **Hedqvist** och **Jonsson** i Skutskär, *angående utredning om anordnande av hygieniska inrättningar på arbetsplatserna.*

Inom Svenska metallindustriarbetarförbundet har företagits en utredning rörande vissa arbetshygieniska förhållanden m. m. vid 1 786 företag med tillsammans 184 606 arbetare. Ur utredningen må anföras följande siffror.

Vid 690 (39 procent) verkstäder med 20 437 (11 procent) arbetare saknas omklädningsrum. Dåliga eller otillräckliga omklädningsrum finnas vid 544 (30 procent) företag med 109 253 (59 procent) arbetare. Tillfredsställande omklädningsrum förekomma vid 552 (31 procent) arbetsplatser med 54 916 (30 procent) arbetare.

Vid 610 (34 procent) verkstäder saknar man tvättrum. Antalet sysselsatta arbetare vid dessa verkstäder äro 15 367 (8 procent). Dåliga eller otillräckliga tvättrum finnas vid 599 (34 procent) företag med 106 946 (58 procent) arbetare. Utan anmärkning rapporteras 557 (32 procent) arbetsplatser med 62 293 (34 procent) arbetare. Duschrum och badrum förekomma endast vid 240 (13 procent) arbetsställen.

Avträde saknas vid 26 (1 procent) arbetsplatser, medan 601 (34 procent) arbetsplatser med 91 948 (50 procent) arbetare ha dåliga eller otillräckligt antal avträden.

Måltidsplatser eller matrum saknas vid 794 (44 procent) arbetsställen med 38 543 (21 procent) arbetare. Vid 406 (23 procent) arbetsplatser med 89 985 (49 procent) anställda betecknas matplatserna som dåliga eller otillräckliga.

Cykelställ under tak saknas vid 723 (40 procent) arbetsplatser med 12 863 (7 procent) arbetare, medan otillräckliga cykelparkeringsmöjligheter rapporterats från 299 (17 procent) arbetsplatser med 53 166 (29 procent) arbetare.

Huruvida ett omklädningsrum, en toalett, ett matrum etc. är tillfredsställande är självfallet i viss utsträckning en omdömesfråga. Om arbetsgivarna och icke arbetarna besvarat frågeformulären skulle siffrorna förmodligen ha sett något annorlunda ut. Men det är icke den exakta omfattningen av missförhållandena, som i detta fall är utslagsgivande. Att missförhållandena förekomma i stor utsträckning torde av ingen bestridas, ehuru förhållandena kunna skifta inom olika näringsgrenar på grund av deras struktur.

Av utredningen framgår skiftande anledningar till bristerna. Uppgiftslämnarna anse, att 408 (23 procent) arbetsgivare med 33 826 (18 procent) anställda visat otillräckligt intresse. Vid 229 (13 procent) företag med 5 695 (3 procent) anställda uppges felet i lika hög grad vara arbetarnas. Vid 915 (51 procent) arbetsplatser med icke mindre än 113 066 (61 procent) anställda saknas utrymme. Materialbrist anges som orsak endast vid 12 företag. Vid 16 företag sakna kvinnorna egna utrymmen.

Av arbetsgivarna säga sig 341 (19 procent) med 80 830 (44 procent) arbetare vilja reparera eller tillbygga, medan 204 (11 procent) med 24 593 (13 procent) arbetare ha nybyggnadsplaner.

Att åstadkomma rättelse i missförhållandena bör måhända i första hand anses åvila parterna på arbetsmarknaden. Men samhället har genom olika organ möjlighet att påverka utvecklingen. Vissa resultat torde kunna nås genom upplysning och propaganda. 1938 års arbetarskyddskommitté kan innevarande år väntas avge förslag om ny arbetarskyddslagstiftning, varvid skärpta hygieniska krav torde komma att ställas. Yrkesinspektionen kommer sannolikt även att bli föremål för utbyggnad. Hälsovårdsnämnderna äro ett annat organ, genom vilket vissa arbetsplatser kunna nås. Det kunde tänkas, att förste provinsiälläkarna under ett år finge de här påtalade förhållandena som särskild inspektionsuppgift.

Visst inflytande är också möjligt genom stadsplaneringsorgan och byggnadsnämnder. För många mindre arbetsplatser torde gälla, att ekonomiska resurser saknas att ordna frågan tillfredsställande. I synnerhet lär detta vara fallet inom hantverk och småindustri. För sådana företag kan tänkas en lösning, som på något håll med framgång prövats, nämligen att sammanföra sådana företag i gemensamma byggnader, där tvättrum, matrum, omklädningsrum etc. kunna ordnas gemensamt för ett antal företag. Om det föreslagna investeringsrådet kommer till stånd, kan det bliva ett instrument för att åstadkomma viss samordning och forcering av åtgärderna speciellt vid en eventuell lågkonjunktur.

Det bör självfallet råda en ständig strävan att förbättra de påtalade missförhållandena. Emellertid förefaller det, som om här föreligger ett område, där det under en lågkonjunktur borde tas ett krafttag för att avskaffa bristerna — inte minst sådana, som uppkommit som direkt följd av nu rådande högkonjunktur. Anläggningar av angivet slag skulle nämligen medföra ökad investering och ge sysselsättning. Frågan synes i sådant syfte böra förberedande behandlas.

Med stöd av det anförda hemställes,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära utredning rörande åtgärder i syfte att så snart förhållandena medge befordra anordnandet av omkläd-

ningsrum, måltidsplatser m. fl. hygieniska inrättningar på arbetsplatserna, varvid särskild uppmärksamhet ägnas selsättningssynpunkten.

Stockholm i januari 1945.

Sven Hedqvist.

Einar Jonsson.
